

مجرد قطعی

جرد طولانی مسئله‌ای فراجنسیتی است اما برای دختران مسئله و دغدغه‌ای جدی‌تر و بحرانی‌تر است و صد البته با آسیب‌های روحی و اجتماعی بیشتری همراه است.

از دلایل فردی، تا آسیب‌های اجتماعی من می‌گویند: «مجرد قطعی»

تجرد طولانی مسئله‌ای فراجنسیتی است اما برای دختران مسئله و دغدغه‌ای جدی‌تر و بحرانی‌تر است و صد البته با آسیب‌های روحی و اجتماعی بیشتری همراه است. بعد از اعلام خبر مجرد ۹۸۰ هزار نفر دختر بالای ۳۰ سال در کشور توسط مدیر کل دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی سازمان ثبت احوال کشور، زنگ خطر مجرد قطعی برای تقریباً یک میلیون دختر ایرانی به صدا درآمد. به همین دلیل در ادامه به دلایل این موضوع، آسیب‌ها و راه‌حلهایی برای کاهش آن پرداخته شده است.

جام جم سرا:

بعضی اتفاقات در زندگی انسان‌ها باید در یک دوره زمانی خاصی بیفتند تا بیشترین کمک را به پیشرفت انسان بکنند. یکی از این اتفاقات زمان بندی شده اجتماعی، زمان ازدواج برای جوانان و بخصوص برای دختران است. مسئله بالا رفتن سن ازدواج جوانان، مجرد زیستی و مشکلات ازدواج دیر هنگام مسئله‌ای است که باید به شکل جدی به آن پرداخته شود.

تجرد قطعی یعنی فرد تا پایان عمر ازدواج نکند

منیژه مسگری کارشناس ارشد مشاوره خانواده درباره استفاده از اصطلاح مجرد قطعی برای دختران بالای 30 سال می‌گوید: مجرد قطعی به معنای آن است که فرد تا پایان عمر ازدواج نکند و بدون داشتن همسر و شریک به زندگی ادامه دهد. از نظر آماری چون احتمال ازدواج برای زنان در دهه چهارم زندگی شان بسیار کم می‌شود می‌توان از اصطلاح یا کلمه مجرد قطعی صحبت کرد اما با نگاهی عقلانی و تجربی به این مسئله، افراد در هر سنی می‌توانند ازدواج کنند و از فواید زندگی مشترک بهره مند شوند.

دلایل خودخواسته و ناخواسته مجرد قطعی

مسگری درباره دلایل مجرد قطعی هم می‌گوید که دلایل مجرد قطعی هم خودخواسته و هم ناخواسته است. از آن جا که ازدواج باید همراه با مسئولیت پذیری و قبول برخی از خودگذشتگی‌ها باشد تعدادی از زنان ترجیح می‌دهند فارغ از این گونه نگرانی‌ها و دلبستگی‌ها که در زندگی زناشویی وجود دارد، آزاد و رها از هر مسئولیتی در دنیای شخصی خود زندگی کنند که بعدها به اشتباه خودشان پی می‌برند. برخی دیگر به علت سخت گیری‌ها و وسواس‌های افراطی که در امر ازدواج دارند در عالم مجردی باقی می‌مانند اما از سوی دیگر برخی افراد به علت فراهم نشدن زمینه‌های خواستگاری، نداشتن خواستگار مناسب، سخت گیری‌های نابه جای والدین شان، فراهم نشدن زمینه‌های اقتصادی و دلایل ناخواسته دیگر، بدون تمایل شخصی گرفتار این پدیده می‌شوند؛ بنابراین برخی از این دلایل به خود دختران مربوط است یعنی دلایل فردی هستند از جمله: تمایل به داشتن تحصیلات عالی در خانم‌ها و همراه با آن افزایش سطح توقعات، آرزوی داشتن همسری با تحصیلات بالا، یافتن همسری با شغل ثابت و درآمد خوب، نداشتن جرأت و حس خطر کردن و کمرنگ شدن باورهای دینی. دسته‌ای دیگر از دلایل به عوامل و شرایطی مربوط می‌شود که خارج از اختیار و تصمیم دختران است یعنی دلایل غیر فردی یا غیر شخصی مانند: نبودن تناسب بین تعداد پسران و دختران آماده ازدواج، سخت گیری‌های خانواده‌ها در شکل گیری زندگی فرزندان، افزایش چشم و چشمی‌ها برای برگزاری مراسم‌های مقدماتی ازدواج، مهریه‌های سنگین، بیکاری پسران و هزینه‌های بالای مسکن.

آسیب‌های فردی و اجتماعی در مجرد قطعی

این کارشناس ارشد مشاوره خانواده درباره آسیب‌های مجرد قطعی می‌گوید که قطعاً مجرد ماندن دختران و پسران به ساختار خانواده و جامعه آسیب وارد می‌کند و مهم‌ترین پیامد آن کاهش زاد و ولد و جمعیت کشور در سال‌های آتی است که همین عاملی برای کاهش شادی و آرامش در بین مردم خواهد بود. از سوی دیگر اگر نیازهای روان‌شناختی، اجتماعی، اقتصادی و فکری هر انسانی از طریق خانواده برآورده نشود، ممکن است باعث افزایش آسیب و ناهنجاری در جامعه شود که می‌تواند دیگر خانواده‌ها را درگیر کند و حتی در زندگی دیگران هم تأثیرگذار باشد. از سویی نادیده گرفتن این نیازها و تخلیه نشدن آن باعث خشم، افسردگی، دیگر مشکلات فردی و اجتماعی و بد اخلاقی‌های رفتاری در روابط بین فردی می‌شود. نکته دیگر این که سیکل طبیعی در خانواده‌ها این است که والدین باید در دوره‌ای از زندگی خود، از مشکلات فرزندان فارغ شوند و میانسالی آسوده‌ای را طی کنند و وجود دختران مجرد قطعی در خانه این امر را مختل می‌سازد.

تنها راه حل ازدواج است

مسگری با توجه به خبر یک میلیون دختر بالای 30 سال که در آستانه مجرد قطعی هستند، می‌گوید: در حال حاضر باید از دید روان‌شناختی به افراد آموزش داده شود تا با پذیرش مسئولیت و واقع بینی در امر ازدواج، کم کردن توقعات، زندگی در زمان حال و کاهش نگرانی‌هایی که متعلق به آینده است همراه با راهنمایی‌های خانواده و آموزه‌های دینی فرصت‌های مناسب را از دست ندهند و به این امر مقدس لباس عمل بپوشانند. البته از دید اجتماعی هم انتظار می‌رود مسئولان با فراهم آوردن زمینه‌های کار، فعالیت، حمایت اقتصادی و کمک به تهیه مسکن، افراد در سن ازدواج را یاری کنند.

آسیب های روانی مجرد برای دختران

مهرخانه نیز در این باره نوشت: دلایل زیادی در میان دختران برای دیر ازدواج کردن یا مجرد قطعی وجود دارد که طیف وسیعی از این دلایل را از نیافتن شخص مناسب تا کسب استقلال در بر می گیرد. دکتر افشار نادری مدرس دانشکده علوم اجتماعی معتقد است که مجرد به هر دلیلی که رخ دهد، آثار و آسیب های روحی و روانی را با خود خواهد داشت به خصوص در میان دختران که چه از لحاظ ذاتی و فطری و چه از نظر اجتماعی، موقعیت آسیب زاتری دارند که در ادامه با چندین مورد از این آسیب ها آشنا خواهید شد.

افسردگی و کاهش توانایی در تمرکز

عده ای از مراجعان که سن آن ها بالا رفته بود و ازدواج نکرده بودند، اظهار داشتند مدتی است که حالات خاصی پیدا کرده اند که قبلا دچار آن نبوده اند. حالاتی همچون بی حالی و وارفتگی، بی تفاوتی نسبت به لذت ها و رغبت ها، کاهش توانایی در تمرکز و تصمیم گیری و تفکر که همگی نشان از افسردگی است. در غالب پژوهش های علمی مشخص شده است که افسردگی در دختران مجرد بیشتر از زنان متاهل است. همچنین دیده شده است که تاخیر در ازدواج سبب می شود که افراد تمایلات طبیعی خود را به تدریج نادیده بگیرند و دچار افسردگی و انزوا شوند. اگر ازدواج با معیارهای صحیح و از روی علاقه صورت گیرد، می تواند از بروز افسردگی جلوگیری کند. در واقع افرادی که ازدواج کرده اند بسیار کمتر در معرض ابتلا به بیماری های روانی به خصوص افسردگی هستند.

وسواس زیاد در انتخاب

بالا رفتن سن ازدواج یا فرد را به سمت مجرد قطعی سوق می دهد و یا وی را درگیر وسواس در انتخاب می کند که آن هم نتیجه ای جز مجرد دائم در پی نخواهد داشت. اتفاقی که در میان دختران رخ می دهد و زیاد از زبان آن ها می شنویم، این است که: «حالا که سن و سال من بالا رفته است باید انتخابی داشته باشم که دیگران نگویند بعد از این همه صبر کردن، چرا چنین فردی را انتخاب کردی؟!» این نکته باعث یک ایده آل گرایی افراطی می شود که معمولا فرد کمتر کسی را واجد شرایط برای ازدواج خواهد یافت.

افزایش نگرانی و احساس ناراحتی

وقتی که دختران به سن ازدواج می رسند، دائم از آن ها سوال می شود که چرا ازدواج نمی کنند و این برای دختران بسیار ناراحت کننده است و زمینه رنجش و نگرانی از آینده را برای آنان فراهم می آورد.

بلا تکلیفی و نداشتن هدف درست

عده ای از دختران و به خصوص آن هایی که به شکل اجباری در ورطه مجرد افتاده اند، خود را بلا تکلیف می بینند و نمی توانند هدف درستی را برای خود و زندگی شان برگزینند و راه روشنی را پیدا کنند. آن ها همه چیز را به ازدواج و بعد از آن موکول می کنند. با این تفکر که همیشه نمی شود خانه پدری زندگی کرد، نمی توانند برای آینده خود برنامه روشنی پیش بینی کنند و همه عمر را در بلا تکلیفی می گذرانند.

احتمال افزایش انحرافات

وقتی سن فرزندان مجرد خانواده بالاتر می رود، احتمال بروز انحرافات در آن ها بیشتر می شود. البته این سخن بدان معنا نیست که هر فرد مجرد سن بالا در گروه منحرفان قرار دارد ولی منظور آن است که تعداد افراد منحرف در بین انسان های مجرد در مقایسه با افراد متاهل بیشتر است. نیاز جسمی و عاطفی چیزی است که نمی توان به سادگی از آن چشم پوشید.

احساس سر بار بودن

این حس در میان بعضی از دختران مجرد که سن شان بالا رفته است، دیده می شود. دختران در فرهنگ ایرانی کمتر امکان زندگی تنها و مستقل را دارند و در عین حال زمانی که سن شان از سن معمول ازدواج بالاتر می رود، این احساس به سراغ شان می آید و با هر صحبتی دچار رنجش و ناراحتی می شوند. (مجید حسین زاده/خراسان)